

Onlangs heb ik als hoofdredacteur een toekomstvisie voor het NJLP geschreven die in een recente redactievergadering unaniem is overgenomen door de gehele redactie (ingesloten). Hierin constateer ik dat het tijdschrift onvoldoende kopij ontvangt om op lange, maar zelfs op korte termijn levensvatbaar te zijn. Sinds 1 januari 2014, hebben we slechts acht artikelen binnengekregen die de deskrejection hebben overleefd – gemiddeld dus vier per jaar:

- Over 2014 zes: twee van promovendi, één van een postdoc, drie van iemand met een vaste aanstelling.
- Over 2015 nog slechts twee (!): één van een iemand die met pensioen is, en één van iemand met een vaste aanstelling.

Ik stel daarom voor te proberen meer kopij te genereren door het pad naar internationalisering, dat ooit door Hans Lindahl is ingezet, verder door te zetten. Ik stel voor (1) naast Anthony Duff meer editors uit het buitenland te werven; (2) een meer bekende internationale academische uitgever te zoeken en (3) de naam van het tijdschrift te veranderen van “Netherlands Journal of Legal Philosophy” naar “Journal of Legal Philosophy” of “European Journal of Legal Philosophy.”

In een reactie stellen Bart van Klink en Hans Lindahl namens de vereniging dat ze begrip hebben voor de problemen van de redactie om kopij te krijgen, en de richting die ze wil inslaan. Tegelijkertijd stellen ze dat dit slechts een mogelijke maar niet noodzakelijke richting is waarop het tijdschrift zich ontwikkelt. Ze stellen de volgende vragen:

1. In hoeverre past de nieuwe naamstelling, waar de verwijzing naar het Nederlands taalgebied ontbreekt, bij de doelstelling van de vereniging om discussie op dit taalgebied te stimuleren?
2. Kan worden gegarandeerd dat de redactie, wanneer het tijdschrift wordt uitgebracht door een grote internationale uitgever, voldoende zeggenschap houdt over (i) de inhoud van de nummers en (ii) de samenstelling van de redactie? Een grote commerciële uitgever zal waarschijnlijk gaan sturen op basis van het aantal downloads. De vraag is dan met name of de special issues, zoals we die nu kennen, waarbij een gezaghebbende rechtsfilosoof uit het buitenland een paper presenteert waarop (vooral) vakgenoten uit het Nederlands taalgebied reageren, behouden kunnen blijven.
3. Is het plan verenigbaar met de subsidie die NWO heeft verstrekt aan NJLP voor het aanbieden van het tijdschrift via *open access* aan de Nederlandse wetenschappelijke gemeenschap? Een grote internationale uitgever zal, gegeven haar commerciële belangen, niet geneigd zijn artikelen via *open access* aan te bieden.
4. Blijft het tijdschrift voldoende toegankelijk voor mensen uit de rechtspraktijk, die in rechtsfilosofie zijn geïnteresseerd?
5. Kan het plan op voldoende draagvlak rekenen in de vereniging?

Ik heb geen antwoord op alle vragen maar zal zo goed mogelijk proberen te antwoorden.

Ad 1: Dit punt betreft de mogelijke titelwijziging. Artikel 1 & 2 van de Statuten van de Vereniging, voor zover relevant, stellen: “De Vereniging voor Wijsbegeerte van het Recht stelt zich tot doel de beoefening van de Wijsbegeerte van het recht en de rechtstheorie. Zij tracht dit doel te bereiken door ... de uitgave van het tijdschrift “Rechtsfilosofie en Rechtstheorie.” Deze statuten zijn zeer algemeen geformuleerd en het lijkt me niet dat uit de letterlijke tekst voor of tegen een naamswijziging kan worden besloten. Het lijkt in ieder geval evident dat het in het belang van de vereniging is dat *als* er een tijdschrift wordt uitgegeven, dat dit levensvatbaar is in de huidige marktomstandigheden.

“De Nederlandse rechtsfilosofie aan de internationale gemeenschap presenteren” lukt ook niet goed omdat (a) de Nederlandse rechtsfilosofen hun beste werk niet publiceren in NJLP, en (b) omdat de internationale gemeenschap niet weet dat NJLP bestaat. Ad a: er zijn voldoende goede Nederlandse en Belgische rechtstheoretici die veel mooie artikelen publiceren. Maar omwille van de eisen die hun werkgever aan hen oplegt, lijken ze die sterke artikelen vooral te willen insturen naar internationaal zichtbare tijdschriften. Als we dus willen dat die goede Nederlandse rechtsfilosofen hun goede artikelen naar NJLP sturen, zullen we ervoor moeten zorgen dat NJLP zo’n internationaal zichtbaar tijdschrift wordt. Ad b: sommige landen slagen er wél in om zichtbaar te zijn op het internationale toneel. De Duitse rechtsfilosofie is bijvoorbeeld duidelijk vertegenwoordigd op het internationale toneel door ARSP, net zoals de Engelse rechtsfilosofie – onder meer – zichtbaar is door het Oxford Journal of Legal Studies. De Franse rechtsfilosofie is daarentegen onzichtbaar. Nochtans zijn er goede Franse rechtsfilosofen en goede Franse rechtsfilosofische tijdschriften, maar omdat die tijdschriften zich enkel richten op de Franse markt, enkel Franstalige artikelen opnemen, en niet bij een internationale uitgever zitten, kent niemand ze. Momenteel is de Nederlandse situatie analoog aan de Franse situatie. Als we in de buurt willen komen van de Engelse of de Duitse situatie, zal de koers van NJLP moeten worden bijgestuurd. Merk daarbij ook op dat ARSP en Oxford Journal of Legal Studies evenzeer verbonden zijn aan specifieke instituties – respectievelijk IVR en de rechtsfaculteit van Oxford. Maar deze instituties lijken wel varen te bij hun connectie met een internationaal tijdschrift.

Ad 2: Dit punt betreft vooral de keuze voor een andere uitgever. ik denk dat de belangen van de redactie en de vereniging hier op één lijn liggen. Als redactie hebben we geen belang bij inmenging van een uitgever op de inhoud van het blad, op de samenstelling van de redactie, of op de beslissing over het al dan niet uitgeven special issues. Juist de special issues vormen de dobber waar het blad op drijft, en het uitgeven van de special issues van de tweejaarlijkse bijeenkomsten van de vereniging zijn de meest expliciete uitingen van samenwerking met de vereniging.

Deze onderwerpen moeten expliciet worden meegenomen in de onderhandeling met zo’n uitgever, en in een overeenkomst met zo’n uitgever moet in ieder geval zijn vastgelegd dat de redactionele autonomie gegarandeerd is. Overigens lijken internationale uitgevers zelf ook veel belang te hechten aan de redactionele autonomie, en juist redacties te willen steunen in het vinden van hun eigen pad. Ik heb gesproken met Kees Aarts, oud-hoofdredacteur van *Acta Politica* dat

geassocieerd is met de *Nederlandse Kring voor Wetenschap der Politiek*. Dit blad is in 2003 van Boom naar Palgrave-MacMillan gegaan. Hij heeft nooit iets gemerkt van pogingen om de autonomie van het tijdschrift aan te tasten, integendeel, zijn ervaring is juist dat de nieuwe uitgever haar uiterste best heeft gedaan om het tijdschrift te ondersteunen in het vinden van haar eigen koers, en dat het tijdschrift nu €10k per jaar krijgt voor redactionele ondersteuning en taalediting. In de afgelopen jaren heeft het tijdschrift zich ontwikkeld naar een internationaal tijdschrift met een Nederlands/Vlaams accent; ze hebben bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan populisme naar aanleiding van de Fortuyn-revolutie, en aan staatsvorming naar aanleiding van de Belgische constitutionele problemen. Dat is ook precies wat wij voor ogen hebben. We willen een breed rechtstheoretisch tijdschrift zijn, en daar waar dat interessant is, Nederlandse/Belgische accenten leggen.

Acta Politica zat 15 jaar geleden in dezelfde situatie als wij nu zitten, en voor hen heeft de internationalisering goed uitgepakt. Kees benadrukte dat de keuze voor de nieuwe uitgever het tijdschrift uit de gevarezone heeft gehaald, precies ook omdat het door de nieuwe werkelijk internationale status ook weer aantrekkelijk werd voor auteurs uit de Lage Landen.

Ook heb ik gebroken met Wouter Werner, oud-redacteur van *The Leiden Journal of International Law*. Ook dit tijdschrift is zo'n tien jaar geleden internationaal gegaan – van Asser naar CUP. Ook het LJIL heeft haar redactionele autonomie gewoon behouden een veel voordeel gehad van de internationalisering. Internationaal-opererende uitgevers als CUP hebben veel meer mogelijkheden om het blad internationaal te promoten. Om één voorbeeld te noemen: ze staan met een stand op alle relevante internationale conferenties waar dan ook steeds een stapel van het laatste nummer klaar ligt om meegenomen te worden.

Overgaan naar een andere, internationale uitgever kan dus zeker ook praktische voordelen hebben die Boom/Eleven niet kan bieden. En nogmaals, uiteindelijk worden de condities waaronder ons tijdschrift functioneert vastgelegd in onderhandelingen waarbij de vereniging en de redactie zelf aan tafel zitten.

Daarnaast is het de vraag wat de juiste baseline is voor een vergelijking. Per 01-01-2017 moeten we ons contract met Boom opnieuw uitonderhandelen en het is niet evident dat Boom op dezelfde voet door wil gaan. Stefan Rummens en Mireille Hildebrandt, die namens NJLP de laatste keer de onderhandelingen met Wirt Soetenhorst (Boom) hebben gevoerd hebben me beiden gezegd dat Wirt het hen duidelijk heeft gemaakt dat het huidige pakket niet meer gegarandeerd is als de NWO subsidie afloopt.

Dit aflopen van het contract met Boom (en het gebrek aan kopij) is overigens de reden waarom deze discussie enigszins onder tijdsdruk staat; het ligt voor de hand om vóór 01-01-2017 met Boom en andere uitgevers tegelijkertijd te onderhandelen.

Ad 3: De voorwaarden waaronder de subsidie van NWO is verstrekt moeten goed worden uitgezocht. Ik vind dit een moeilijk probleem. Op zich ben ik een groot voorstander van *open access*, en vind dat alle academische tijdschriften hieraan moeten voldoen. Nu al onze grote broers (*Legal*

Theory, Ratio Juris, Res Publica, Law & Philosophy, Oxford Journal of Legal Studies) door een bekende uitgever worden gepubliceerd en niet open access zijn weet ik niet of een klein tijdschrift als NJLP hier het voortouw moet nemen. Bij een relatief onbekend tijdschrift als NJLP kan *open access* zelfs in het nadeel werken, omdat het de suggestie kan wekken dat we slechts een internet-tijdschrift zijn waar iedereen ongerefeerd van alles kan publiceren. Het is in ieder geval duidelijk dat *open access* ons niet meer publiceerbare kopij heeft opgeleverd.

Het heeft mijn voorkeur als hoofdredacteur om het tijdschrift onder te brengen bij een goede, werkelijk internationale uitgever, en dan de *open access* desnoods op te geven. Dit lijkt me een betere manier om kopij te genereren dan bij Eleven met *open access* door te gaan. We zijn nu weliswaar wel open access maar onvindbaar, omdat we niet onder de paraplu van een bekende uitgever zitten. Maar ik snap ook heel goed dat Hans Lindahl, die het contract met NWO heeft binnengehaald, niet wil dat *open access* lichtzinnig weer wordt losgelaten. Tegelijkertijd zitten wij als redactie met het voldongen en structurele feit van te weinig kopij, dat eigenlijk nu al tot serieuze problemen voor het tijdschrift leidt.

Ad 4: Mijn doel zou zijn om het tijdschrift toegankelijk te houden voor de leden van de vereniging (via gewone abonnementen) en voor vakgenoten (via universiteitsbibliotheken). De vraag is of (en in hoeverre) mensen uit de rechtspraktijk die geen lid zijn van de vereniging nu feitelijk het tijdschrift lezen. Het kan zijn dat dit gebeurt, maar we weten het op dit moment gewoon niet. En het is ook de vraag in hoeverre deze theoretische mogelijkheid ons moet weerhouden van pogingen om het tijdschrift weer gezond te krijgen. Zie ook Ad 5.

Ad 5: De vraag is op welke manier het tijdschrift “de beoefening van de Wijsbegeerte van het recht en de rechtstheorie” (statuten) het beste kan dienen. Ik denk dat zonder veel verandering doorgaan geen optie is. Het tijdschrift lijdt al een aantal jaar aan een schrijnend tekort aan publiceerbare kopij; we hebben al een aantal keren een noodgreep moeten toepassen om het blad vol te krijgen en we maken ons nu al zorgen over het januarinumnummer: we hebben niet (uitzicht op) voldoende kopij. Vanuit mijn perspectief lijkt het mij in het belang van de vereniging dat het blad blijft bestaan, levensvatbaar is, en geen zachte dood sterft. Ik denk dat de overgang naar een andere uitgever een logische volgende stap is in het pad dat Hans een aantal jaar geleden heeft ingezet, en de meest voor de hand liggende stap om het probleem van kopij-tekort aan te pakken.

Conclusie

De belangrijkste vraag die op tafel ligt is of de vereniging ons toestaat om met andere internationale uitgevers te gaan onderhandelen en in zee te gaan. Bart stelt dat hij het komende jaar wil gebruiken om het plan voor het tijdschrift te evalueren, de voor- en nadelen ervan nader te onderzoeken en de leden van de vereniging te raadplegen. Om de redenen zoals hierboven genoemd zouden we als redactie het bestuur dringend willen vragen om te kijken of dit proces kan worden versneld. Immers, indien de vereniging instemt, zou het goed zijn om begin 2016 al onderhandelingen met andere

uitgevers op te starten, zodat, indien succesvol, de overgang kan plaats vinden op 01-01-2017, wanneer het contract met Boom afloopt. We wachten graag de uitkomst van de bespreking in het bestuur af.

Utrecht, september 2015, Roland Pierik, Hoofdredacteur NJLP

Deze reactie wordt onderschreven door alle redactieleden.